

En knægts opvækst i Grønnegade / Thonbogade kvarteret omkring 1950 / 1960.

Af John Holgersen.

Jeg voksede op i Grønnegade / Thonbogade, men boede faktisk i Rædersgade 6. Der var en tilhørende gård samt en passage ud ved grønnegade 15, som vi for det meste brugte. Det var en tid hvor der boede mange mennesker, og der var liv i kvarteret, også efter forretningernes lukketid, da ejerne boede samme sted, som de havde forretning.

Jeg flyttede ind i Rædersgade 6, med mine forældre Tove og Erik Holgersen i 1953, jeg var da ca. 1 år. Min mor overtog lejligheden efter sine forældre, og havde selv boet i lejligheden som barn. Hun kunne fortælle om luftalarmer osv., under krigen hvor de var nød til at gå i kælderen. De havde boet 2 voksne og 9 børn i lejligheden, men der var da også hele 75m² at boltre sig på. Lejligheden var kakkelovns opvarmet altså stuen, resten af lejligheden fulgte temperaturmæssigt med årstiderne, og ikke sjældent var der hele "kager" af is på indersiden af vinduerne, men sådan var det jo ofte dengang. Jeg fik senere 2 yngre brødre Rene og Svenning, som også "huserede" i området.

Jeg kan bl.a. huske, hvordan skraldemanden (sådan hed det dengang) kom op gennem Grønnegade og tømte skraldespandene. De kom gennem smøger, kældre osv. Med en stor zinkspand på nakken, denne blev så taget med, og en ny blev stillet i stedet. Det var før arbejdstilsynet, og de tjente helt sikkert deres løn, da det både var utroligt tungt og uhumsk. Dem der opnåede folkepension havde helt sikkert fortjent det.

Helt op til 1971, kunne man køre i bil i både Thonbogade og Grønnegade, man måtte dog kun køre i en retning og parkere i højre side, men der var selvfølgelig heller ikke den trafik som i dag. Vi havde som børn tit "besøg" i gårdene af gårdsangere som gav en sang, mod at få en skilling som blev smidt ned til dem i en sammenfoldet avis. Der kom også vagabonder og andet godtfolk, som tiggede mad eller penge til en lille tår.

Som tidligere skrevet havde vi en smøge ud til Grønnegade der kom ud ved Grønnegade 15 der lå der et børstenbinderi, hvor en far og søn tjente til dagen og vejen.

Faderen var blind og blev altid kaldt "Goefar", her lavede han og hans søn Egon koste og børster, og solgte dem fra deres lille forretning ude i Grønnegade. De boede over gården ovre Rædersgade 6, "Goefar" der var blind, boede oppe på 2. sal, for enden af en lille stejl trappe, men det gik fantastisk godt.

Ude i Grønnegade/Thonbogade var der altid legekammerater i massevis, der blev ofte spillet rundbold, en af gange ramte jeg bolden rigtig godt. Desværre så godt, at renseriet Ideal's store lysskilt blev truffet (det holdt ikke), heldigvis havde vi en forsikring, (alt andet ville vist også være uansvarligt med 3 drenge med ild i R****).

Hvis der ikke lige var kammerater eller stemning for rundbold, havde vi også en god legeplads omme på andelsmejeriets grund. Der var opmagasineret fløde og mælkekasser i hundredevis, og vi byggede de flotteste huler nede mellem denne emballage, de var af metal, og tog for så vidt ingen skade, men indrømmet, det var da ikke altid at mejeriforvalteren delte vores begejstring, og så blev vi strittet ud.

Fodboldkampe var der også en del af i mejeriets gård, og der blev gået til den, med mejeriets port som mål. Desværre lå renseriet Ideals vinduer også over for denne port, det gik ikke altid stille af (jeg havde jo før vist dem min træfsikkerhed).

Det helt store hit, var hvis man blev gode venner med en af kuskene på mejeriet, så kunne man få lov til at komme med ud med mælk. Det foregik med hestevogn, man fik så lov til at sidde oppe sammen med kusken, når man så nåede frem til det kvarter hvor mælkekusken havde rute, fik man lov til at ringe med klokken, så vidste kvarterets beboere, at nu kom mælkeemanden.

Der var selvfølgelig faste kunder der skulle have leveret mælk osv. Ved døren, det blev jeg så sendt af sted med. De tomme mælkeflasker skulle jo også med retur.

Når man så kom tilbage til mejeriet, kom det bedste af det hele. Når vognen var tømt for tomme mælkeflasker, skulle vognen køres på plads og hesten op i stald, det var ovre på Hejmdal at stalden lå. Så red man hesten op i stald(I dag vil jeg godt indrømme, at det var hesten der bestemte) hvor der var vand og spise, og den skulle strigles.

Ude i Grønnegade var der mange små butikker. Hvert år op til jul var den helt store attraktion Vildthandler Myrfeldts store juleudsmykkede butik der lå på hjørnet af hestedamsgade og Grønnegade. Det var med rindende vand osv., der var altid en større forsamling mennesker der kiggede på. Lige over for i Grønnegade lå blikkenslager Wulf der havde en butik hvor man solgte kulspande, spande, små skovle og alt andet som en ordentlig blikkenslagervirksomhed lavede. Når de kom gennem gaderne med deres værktøj, foregik det med stiger og brændere på en trækvogn, der var datidens firmabil. Af andre store forretninger (efter datiden) lå der Gustav Honore der solgte kød, vildt osv. Det var tit spændende i jagt sæsonen, når vildtet blev hængt på krog udenfor, så stod vi drenge og kiggede med.

Der var Elkjærs antikvarboghandel, hvor vi byttede blade og på et tidspunkt blev det endda så moderne, at man også kunne bytte grammofonplader, man stod så og holdt 2 højtalere for ørene, og bad så ekspedienten om at høre næste nummer. ☺)

Der var også blomsterhandleren i nr. 18 Henry og Clara. Jeg startede min erhvervskarriere hos dem. De var nogle flinke mennesker, Clara var husbestyrer, men ofte var det nu hende der bestemte. Ved siden af i nr. 16 lå der en lille skomager, ofte holdt han ”møde” med blomsterhandleren (dengang måtte man godt lugte af lidt øl), jeg blev så sendt ind som vikarierende skomager, hvis der skulle komme en kunde.

Jeg startede med 15 kr. om ugen som bud i blomsterforretningen. mandag – fredag om eftermiddagen samt lørdag fra kl. 0900 – 1200, det var faktisk ikke så ringe, da der ofte var gode drikkepenge. Jeg mener faktisk at jeg oppebar en løn på 35 Kr. om ugen da jeg stoppede et par år efter.

Min far, der var uddannet radio og tv teknikker arbejdede i en årrække for Radiobørsen der lå øverst i Grønnegade. Han var på det tidspunkt den eneste, der var uddannet inden for radio tv i den lille virksomhed. Mener ejeren havde en fortid som cykelhandler, så var der en søn der var bager, samt en svigersøn der var uddannet inden for herrekonfektion. Jeg husker som barn, at skete det en sjælden gang min far var syg, kom de fra forretningen med de defekte radioer og tv, så han kunne lave dem på sengekanten. Jeg husker også, at tv var så nyt at næsten ingen almindelige mennesker havde råd til et tv. Man gjorde så som så mange andre steder, sendte en mand (far) over i forretningen om aftenen for at tænde tv’et, da der altid stod en kødrand uden for butiksvinduet og ventede på dette øjeblik. Dengang var det kun DR der sendte i en times tid, så var det ovre. Der var mange andre butikker i Grønnegade f.eks. Høeg Olesens vaskeri, købmand Handberg, Salling, Dublityk, restaurant grøften, korn og foderstof, dyrehandel, konservator osv.

Omme i Thonbogade var der også mange små virksomheder Der var grønthandler Thorbensen i nr.

20, bager Pedersen i nr. 18, her var vi omme med vor and eller gås til jul, da det ikke var altid der var bygas nok. Vi fik så tilberedt vor julemad mod et mindre vederlag til bageren. Fiskehandler Nielsen i nr. 16 det var også et spændende sted, da han havde et stort bassin i vinduet, hvor der gik levende fisk ål osv. Min bror Rene kom engang forbi mens fiskemanden og en anden butiksejer "holdt pause" han fik så at vide, at kunne han fange en ål med de bare næver, måtte han få den gratis. Han forsøgte til stor morskab for de 2 mænd, men det kostede dem en ål, da han fik fat i den største. Skrot over for fiskemanden lå "gummi" kaj det var den lokale frisør, der havde fået navn efter nogle af hans produkter. Vi 3 knægte blev gerne sendt om for at blive bi bobbet, penge havde vi ikke med, det ordnede vor forældre senere. Vi blev så linet op på et bræt, hvorefter vi blev klippet med maskine, og skulle der være en lok tilbage, der dristede sig til at stritte, havde han en stift som han kørte hen over den formastelige lok, så var det ovre. Længere nede mod Søndergade lå Kaffehuset, der lå også en form for folkekøkken hvor folk der ikke selv kunne lave mad kunne købe, de kom så med en lille speciel mælkejungeagtig beholder, hvor der var plads til kød, kartofler og sovs. Hestslagter Thøgersen have også forretning, det er den nuværende gyldne hest. Udover de førnævnte forretninger var der også fotohandler Norden Hoff, ostehandler Bekkevold, og sikkert nogle jeg har glemt.

Det var ikke de store materielle goder vi havde. Ligeftrem fattige var vi vel ikke, men i forhold til den tilværelse vi har i dag, var det den rene ynke. Vi kom så til gengæld hinanden meget mere ved. Man hjalp hinanden, vi arvede tøj fra andre familier, som havde børn der var ældre, og derfor ved at vokse ud af deres. Man lejede vaskemaskine sammen, på den måde, at en ejendom gik sammen og så kom man med en vaskemaskine der blev sat op i gården, så gik det ellers efter tur med at vaske, men som regel blev gruekedlen brugt, og så var der jo også mulighed for et godt varmt bad bagefter.

Som jeg husker det.